

Видав Коль-
турно-освіт-
ній Відділ
Українського
табору в
Авгсбурзі.

НАШЕ ЖИТТЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС

UKRAINIAN NEWSPAPER "OUR LIFE"

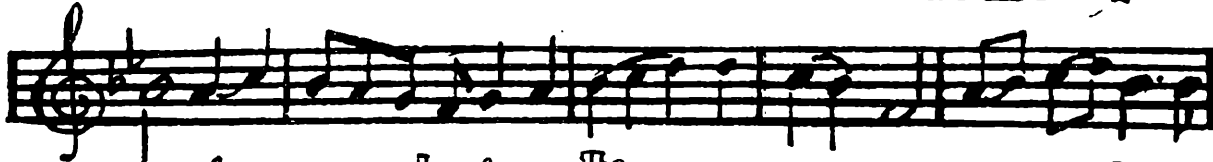
Виходить
двічі на
тиждень -
у середу
і суботу.

ЦІНА 1.-рмк.

ЧИСЛО 1. /33/.

РІЗДВО ХРИСТОВЕ 1946 РОКУ

РІК 2.

Ой, вч - дить Бог, ви-дять Тво - рець, що мир по - ги-ба-є...

ОЙ, ВИДИТЬ БОГ

Ой, видить Бог, видить Творець,
Що мир погибає.
Архангела Гавриїла
У Назарет посилав.
Возвістити в Назареті -
Став слава у Вертепі:
Тріє царі, тріє царі
Несуть Христу даря.
Ірод вельми засмутився,
Що Христос - Цар народився,
Слуги свої розсилав,
Христа вбити шукає.
Слуги наказ винувлять,
Малих дітей убивають.
Десять тисяч і чотири
Малих дітей загубили.

Плаче мати і ридає -
Ірод діти убиває.
- Не плач, мати, і не ридай,
Сліз своїх не проливай.
- Як же мені не тужити -
Побив Ірод мої діти.
Ірод діти убиває,
Гострим мечем розсікає,
Кров невинну проливає,
Христа вбити шукає.
Наказ Ірод:
- Піду я ко аду,
К лицперу на пораду,
А ми цьому звеселімося,
Христу Богу поклонімося.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ, СЛАВІТЬЕ!

Такими словами Церква Христова, віддає славу Богові на небі, до благозволія післати в грішний світ Сина Свого. В цей Великий День священо-служителі нашої парафії, надхнені християнською радістю та любов'ю, вітають громаду вірних УАПЦ на чужині, а також усіх бідних, скривджених недолею дітей нашого великого багатостраждального народу і від широго серця бажають в добрі й християнських чеснотах провести ці Святі Дні з надією, до радість справедливости на землі, для якої народився Христос, засяє ясню зорев й для нашого народу. Нехай народжений Спаситель дасть нам сили й витривалости на нашому тяжкому хресному шляху. Нехай укаже нам дорогу до міцної Віри в Бога, до волі, до правди та єднання. Будьмо тверді у вірі, непохитні в надії, жертвовні в любові, щоб свята Христова жертва за нас не була марна.

Нехай животворча сила Всесвітнього Духа об'єднає нас, розкладаних на чужині, та запалить уоіх любов'ю до згоди, братерства та єдности на користь святої нашої справи.

Будьмо мужніми! В горі покладаймося на Всемогутня Богу поміч! З вірою йдемо безстрашно вперед, і сили ворожі не переможуть нас. Станьмо навколо нашого храму, як христова громада, і Божа благодать завжди буде з нами.

Спільною гарячою молитвою благаймо народженого Спасителя Всесвіту, щоб усе, до ми просимо в ім'я Чого, послав нам, а ми з вдячністю заопіваймо Янгольське вітання.

"Слава Богові на небі і на землі опокій, над людьми Боже змишування".

Духівництво УАПЦ

в Авгсбурзі.

* * *

Дорогим співробітникам, референтам, курінним, працівникам адміністрації, керівникам Об'єднань і Спілок і іншим ініціаторам гарних діл та всім таборникам складає з нагоди Великого Торжества Різдва Христового щирої побажання спільним збірним та соборницьким зусиллям довести до справдішніх, уже вільних та дійсно радісно насливих і Веселих Свят Різдва Христового й насливиного Нового Року

КЕРІВНИЦТВО ТАБОРУ.

* * *

Спілка Українських Письмеників і Журналістів в Авгсбурзі вітає всіх українців із святом Різдва Христового.

* * *

Шановним читачам і передплатникам нашого часопису, воім співробітникам і кождому українцеві в еміграції з нагоди свят Різдва Христового складає своє поздоровлення та побажання здійснення наших загально-українських прагнень

РЕДАКЦІЯ.

* * *

Обласне Представництво Української Еміграції в Швабії бажає всім українцям насливих свят Різдва Христового.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ !

"Слава Богові на небі
і на землі спокій,
над людьми Боже змилювання."

Різдво Христове - це справжнє свято миру. І в цьому році дочекалася більшість людства кінця жахливої війни. Тільки більшість, а не все людство. Як після великої пожежі, де осям чи там з-під диму проб'ється полум'я догасального вогню.

Сидимо на згаряках світової пожежі. Оглядаємося на пройдений нами шлях, на минулі терпіння і щойно тепер бачимо, як високо стоїть наука Ісуса Христа, як слово Боже - Євангеліє - нам потрібне.

Наша культура - культура християнська, і вона або лиється такою, або її не буде.

Боляче пригадувати, але так є: там, де відкинули Бога, де забули Христа, де відпурналися Його науки "любіте ближнього свого, як себе самого" - там дійшли до канібальства, до давно забутих уже жорстокостей. В одних країнах з людського товту м'ясо варили, в інших це робили не так "поступово", але всюди там, де палили до влади атеїзм, завважували справді нелюдські відносини.

Деякі твердили, що, мовляв, релігія потрібна тільки для "простих людей, а освічені можуть обійтися й без неї. Виявляється, що ні. Людина інтелігентна так само потребує віри в Бога, як і будь-яка інша.

Віра в Бога - це оптимізм. Утратити цю віру - значить стати песимістом без виглядів і надій, а звідом крок до крайнього цинізму, до злочинів з Дахав, Сьведчина чи інших відомих "пекел на землі".

Треба підвестися до Христа, до релігії, до Бога.

Мусимо поставити собі це, як конкретне завдання: Варто нарешті зрозуміти, що воістак атеїзми й нігілізми - це кращі хвороби всезнайства й задержкуватості - це ознака лише і тільки некультурності. Справжня культура не може бути атеїстична, бо вона мусить бути насичена тоді такою безвиглядністю, що перестане бути культурою.

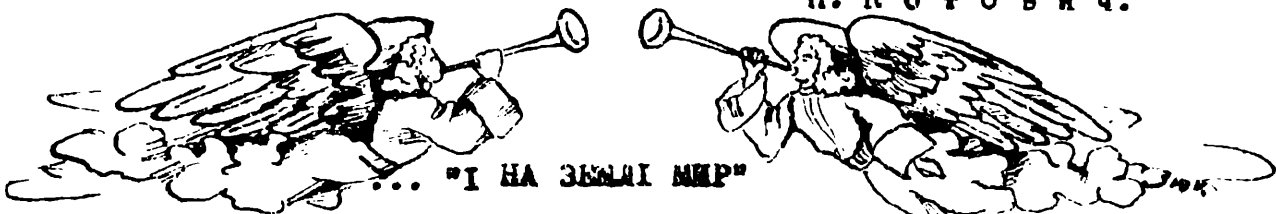
Зі справжньою культурою розминається таксамо й спекулятивне експлуатування релігії. Як казав французький мислитель Монтеск'є: "Не дозволяю вірі, щоб мене замучувала, коли мені добре йдеться, але дозволяю, щоб мене втішала, коли хворію". Іншими словами, справжня релігійність - отже й дійсна культурність - не полягає в навісму "Як тривога, то й до Бога", але в глибокій вірі, за всяких обставин, яка саме тому не має й не оміє переходити в боговладствність.

Засядьмо ж за свят-вечірній стіл із щирою молитвою до Всевишнього за Україну, за наш нарід, за себе самих...

Віра й молитва нам верне спокій, дасть надію...

Христос Рождається !

П. К о т о в ч.

Мир: не гримлять бомби, не рвуться гранати; свята ніч миру без бункрів і бомбосховищ, без "нур дюр дойче" й "ніхтдойче", без знаків "оог", без "унтерменнів" і "іберменнів", без диявольської ненависті, але з вірою в силу ідей Віфлеського Дитяти, в силу Його любови й усенродження. Його перемоги над люцифером, перемога добра над злом, духа над тілом, життя над смертю. Яка далекосяжна перспектива для людських змагань: перемога над тлінню! І як мало людство здобуло для цього!

Минають тисячоліття відтоді, як "звізда ясна", символ чистої правди, засіяла над вертепом. Минають тисячоліття, і ідеї Народжен-

ХРИСТИАНСТВО

Свято Різдва Христового, що віддавна щороку славилось в нашій народі, мусимо зустрічати тепер на чужині, "на ріках Вавилонських". Перебування далеко від Рідного краю наводить людей на різні думки й міркування. Отож і нам здається, що слід трохи спинитися не тільки над Різдвяним святом, але також вяснити вагу й значіння самого християнства.

Протягом двох останніх століть не один раз у європейських країнах роблено спроби "зліквідувати християнство".

Ці спроби починалися з різними цілями, ішли вони під різними гаслами: то в ім'я "людського розуму", як за великої французької революції, то в ім'я боротьби з "опієм народу" або задля "вищої раси". Наслідки цієї роботи проти Христової науки й закону у всіх на видності. Де захиталося християнство, там були радикально підірвані також основи нормального людського співжиття. У Франції в ім'я "Розуму" покотилися тисячі голів під гострим ножем гільйотини. Дальші приклади ми мали нагоду самі переживати: масовий терор, голод, смерть, людодство, концентраційні табори й винищення мільйонів неповинних людей, бо так схотілося тиранові, що бажав розширити "життєвий простір" для свого народу, топчучи всі інші нації.

Не сталося це випадково. В цих збоченнях від правди й справедливості, в цих блуканнях заломорочених душ бачимо зв'язок із певним засліпленням, що завело людей на манівці, на бездоріжжя. Радикальне, войовниче безбожництво, якого натиск пережило і це й тепер переживає людство в різних країнах, вбачає в християнстві свого найстрашнішого ворога. Проти чого спрямовують свої удари противники християнства? Які християнські ідеї найосоружливіші ворогам Христової віри?

Як глянути в суть справи, то не догматика, не теоретичні основи християнської віри цікавлять тих, що хотіли б цю релігію зникнути: противників Христової віри більше цікавить практична філософія християнства, бо вона керує людьми в житті. Та й справді: для маси догматичні твердження і спори /напр., чи дух Святий тільки від Отця чи також від Сина виходить/ можуть бути чужі й незрозумілі. Зате спосіб життя, практика повсякденної поведінки людей, основана на християнських настановах - це такі явища, що їх кожен може бачити й спостерігати.

Є в християнстві, дійсно, такі риси, що мусять бути глибоко несприйнятні особливо тим групам, що прямують до необмеженої, тотальної влади над людьми. Яка християнська звичаєвість /етика/? - Христос проповідував любов між людьми і мир між народами /"на землі мир"/. Чи може бути така настанова християнства до душі тим, що проповідують диктатуру своїх партій і задля своєї тиранії нєпатають мільйони людських душ? Христова віра проповідує гуманність, людяність; ця віра об'єднує в пориві до Вишого Єства людей різних станів, націй і рас. Християнство твердить, що перед Богом усі рівні: грек, ідеї, раб чи вільна людина, бо "всюди й у всіх Христос". Чи диво, що проповідники людодського націоналізму, німецькі нацисти, обернулися проти християнства, як проти віри, що ширить людяні, гуманні ідеї? Альфред Розенберг, недавній "міністер Сходу", що тепер сидить на лаві підсудних у Нюрнберзі, написав цілу книгу проти християнства "Міт 20-го віку". В цій книзі він часто повторює слова, спрямовані проти християнської людяності: "Кайне Гуманітет" /Ніякої гуманності/.

Християнська віра твердить, що перед Божим судом усі люди рівні. Ця ідея, логічно додумана до кінця, приводить до демократичних висновків: "Коли Адам орав, а Ева прядла, де тоді були шляхтичі?" - питався англійські селяни в 14-му столітті, щоб довести своє право на вільність. В 16-му столітті реформація в Німеччині, селяни-кріпаки виводили в біблій своє право на свободу від панського визиску. Наш великий письменник, що жив на переломі 16-17 віків, - Іван Вишен-

ським огненним словом обличав тих, по простих селян і міщан називав "хлопами, сідельниками, кокум"ками", і доводив спесивим і гордим, що всі люди, незалежно від заняття й роду, перед Богом рівні.

Також і Григорій Сковорода, глибокий філософ 18-го віку, виходячи з християнства, протестував проти узивання нашого селянства "черню": коли селяни "чорні", то "відкіля народилися біді пани" - питався наш мислитель. Щоб показати дальший і глибокий зв'язок християнства з визвольними поступовими прямуваннями, пригадаємо, що також соціалістичні ідеї та рухи 19. й 20. ст. часто брали в основу своєї пропаганди Христову Євангелію. Так робив французький соціалістичний письменник граф Сен-Сімон /початок 19 віку/; Німець Вайтлінг склав свою соціалістичну філософію в книжці, якій дав назву "Євангелія бідного християнина".

Члени першого українського політичного товариства в Києві - "Братства святих Кирила й Мефодія", мали свою ідеологію, основу на християнстві. "Книга битія українського народу", праця, що її написав Костомаров, виводить права України на незалежність з біблії.

Слід особливо зазначити, що цілий соціалістичний рух в Англії почався й розвивався під великим впливом християнства. Голова теперішнього англійського уряду, соціалістичний провідник Етлі, пише, що в Англії "соціалістичні промовці цитують більше з біблії, як оратори всіх інших партій". Не тільки прихильники сект, що їх гнали до політичної лівниці їхні мені упривілейоване становище, але також численні духовні особи й світські з державної церкви визнавали, що капиталістична система не сполучна з християнством. Ні в одній іншій країні християнство не було так наверхнене до соціалізму, як у Великій Британії. Ні в одній соціалістичній русі християнське думання не мало такого могутнього впливу."

Здається, що за прикладом Англії тепер починають іти також соціалісти інших країн в Європі. Давня ідеологічна ворожнеча й суперництво між соціалістичними рухами та церквою відходить на задній план. Натомість "ліві католики" /Франція/ та "християнсько-соціалістичні" партії /Австрія, Німеччина, Італія/ працюють у повній згоді з соціалістами. З уст соціалістичних провідників можна чути не раз слова визнання, що церква в часи найбільшого озвіріння наці-фашизму не переставала проповідувати ідеї людяності та намагалася, де могла, допомогти неповинним жертвам насильства й терору.

Наприкінці наших міркувань хочемо звернутися з словом перестороги. Деякі наші "критики християнства" навіть друкують починають ширити свої недодумані "теорії", немов би все лихо для України починалося від того, що наш народ - буде тому тисяча літ - покинув давнє поганство з дахбогом та іншими богами і навернувся до християнства. Що це? - питаємо: як називати таке "відкриття Америки"?

Не треба нікому доказувати, що без християнства не можна собі уявити культури на Україні. Славетний храм Святої Софії на Київській площі і все церковне будівництво на Україні, чи це твір "Дахбога"? Чи мали б ми без християнства нашу літературу, наші незрівняні літописи або геніальне "Слово о полку Ігореві"? Чи могла б наша висоголосна народня пісня, коли б не прийняла впливів церковної музики?

Взагалі: християнство дало нам нерозривний зв'язок з великою античною культурою греків і римлян. І пізно тепер братися до безнадійного діла - заспати це чисте джерело культури й цивілізації та навертати нас до "рідного" поганства. Всі "антихристи" від Юліана Відступника аж до Адольфа Гітлера кам'янисто скрахували; те навіть наші доморослі сектанти подають переконати українців, щоб покинули християнство і вернулися до перуна або дахбога. Ми певні, що це їм не вдасться.

В основі своєї християнської етики проповідував це грецький філософ Сократ /5 вік перед Христом/ і різні інші філософи. Коли порівня-

ете християнський "символ віри" з означенням Всього Божого в творах грецького філософа Аристотеля, то побачите, що християнська релігія взяла, що було кращого, із грецької філософії. Тому той, що кинув зрозуміти християнства і вертатися до поганства, за одним духом мусять звертати: "Зрікаймося також великої культурної спадщини-грецької та римської"...

Але годі про це. Згадаємо маленьку подію, що трапилася саме на латинський Свят-вечір в українським таборі в Ангсбурзі. Молодий американець приїхав на авті до табору і привіз із собою накупи з засобами. Це був його власний дар для українських дітей. Що поволо чути-ця з-за океану до українського табору? Вигода, марнославність, якийсь тайний замисел? Ні, просте почуття гуманності, бажання від себе допомогти тим, кого він уважав за нещасливих. Він не знав, що українське Різдва святкується на 13 днів пізніше, але зхований у християнській душі, рішив, що його повинність - дати свій дарунок українським дітям, щоб і вони відчули себе людьми, членами великої Христової родини. Скільки прикладів допомоги від американських воєнів німецьким дітям бачили ми цими днями, дітям, що з їх батьками американці ще цього року вели криваві, завзяті бої? Без впливу християнської етики, що глибоко вкорінена в англо-саксонських країнах, цих людських вчинків не дається пояснити.

Бож згідно з християнською наукою - "Бог єсть любов".

П.Ф.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

3^о Ізд МУР-у

21, 22. і 23-го грудня 1945 р. відбувся в українському таборі в м. А. перший з^о Ізд журіацій. МУР - /Мистецький Український Рух/- це найбільше об'єднання українських письменників в окупованих зонах Німеччини. Усі критики й майстри пера, як Осъмачка, Косач, Клен, Орест, Барка, Шерех тощо, що їх доля змушує перебувати на еміграції, це - члени й фактичні засновники МУР-у. МУР потрапив зібрати й згрупувати навколо себе чимало різнорідних імен і напрямів і прокласти дорогу єдиному, актуальному синтетичному рухові - рухові за створення великої української літератури. Для вишлюкнення літературного процесу шляхом органічного опертя на українську стихію разом із засвоєнням усіх формальних досягнень європеїзму, шляхом збагачення загально-людського, скопленого по-українському /від космогуманізму до національної етики/ і створено МУР. Стартуючи духово від неореалізму ваплітязот-ва та від гармонії неоклясики, МУР ступає емотематично до дійсності "твердого хаосу неоекспресіонізму" і, переборюючи частячість, хоче змагатись за національну українську класику та за вселюдську вартість української літератури на світовім кону.

3^о Ізд печавоя 21-го грудня о другій годні в залі українознавчих викладів. Вступне слово виголосив член тимчасового проводу МУР-у - Домонтович. Виставивши тезу про укр. літературний ренесанс від 20-х років нашого сторіччя до сьогодні і ретроспективно розглянувши перебіг алях, Домонтович підрахував сили, до їх має МУР. Із 30 письменників приїхала лише третина, чоловіка з 20 було гостей. Опріч інших не прибули: Клен, Осъмачка й Орест. Після відкриття зборів була вшанована пам'ять поетів-жертв війни. Перший відчитав свою доповідь "Велика література" Улас Самчук. Головною думкою детально передуманої доповіді був постулат реалитивної обмежености української духовости /географія української культури менша за географію української території/ та заклик до творення великого й мудрого національного українського суспільства, найкращого пропатора нової ідеї.

Потім взяв слово Юрій Шерех. Його критична доповідь про стан ук-

раїнської літератури на еміграції сприйняли слухачі як найкращу на цю тему взагалі. Оригінальні і наскрізь влучні ляпідарно-ляконічні характеристики та меткі приклади робили доповідь живою й цікавою. Доповідь почалася характеристикою революційної переломової України, як вона відбивалась у нових літературних напрямках. Український етнос стає нацією європейського порядку, починається реакція на етнографізм епігонів Шевченка. Вершиною цієї реакції була неокласика, гасло до джерел, а за ним слідом – заперечення модно поверхових європейців і всякої провінціалістики, що власне були своєрідним етапом у боротьбі з етнографізмом на шляху до неокласики. Неокласика була завершенням європеїзаційного руху проти локального й фольклорного етнографізму. З другого боку це було переборення й заперечення стану моди та поверховості в псевдоєвропейським модернізмі й символізмі. Проте неокласика не була безпосередньо й практично формотворчою на своїй території, хоч і відкидала просвітянщину. Ваплітянський хвилювизм скорегував механічну орієнтацію на Європу: ми орієнтуємось на психічну Європу, на Європу здобутків фастивської людини, але лише для того, щоб, засвоївши собі ці досягнення, перевернути їх. Тому гаслом стає азійський ренесанс, а європейське трактується як погній для месіаністичного українського врожаю. Світлий селянський рай вільний від хлопа й пана України, ця просвітлянська хуторянщина, за яку боролись українці в усіх можливих угрупованнях і загонах, упала. Нову Україну шукали по фабриках, майстернях, комбайнах містах. І її знайшли ті, хто спромігся на синтезу: Хвилювизм в українських комуністах, підмогильний у здобуванні міста, Івченко з індустріалізації села, Яновський у портовій Одесі. І всі вони заперечували стару Україну й підносили шахти Донбасу в ім'я того, щоб відкинути все минуле, але щоб надхнути його новим духом модерної європейської державної України. Вони могли мати рацію чи помиляться, але поняття "Україна" наблизилось від цього до життя. Рух був такий органічний, що боротьба з ним методами доносів, арештів чи полемік не допомогла. Хто поборював його? 1/Політичні вороги України; 2/"Енки" – епігони просвітлянщини, етнографісти й плужани; 3/рештки пережитого символізму, що гарчали на все нове. Якщо неокласика – апогей формальної європеїзації, то ваплітянство – початок нового руху, спрямованого на своє національне я, але й на найвищому шаблі органічності засвоєння Європи. Українська нація мусить бути наскрізь українською і лишатись нею, але мати в крові найвищі духові європейські здобутки. Стихійна Україна, засвоївши собі структурність і джерельність неокласики, розпочала еру модерного національного думання. Із синтезу неокласики й ваплітянства, органічно здійсненої кінцем 20-х років, мала виростати велика українська література, що була б для української нації дороговказом на арену світової культури. Тому ми розуміємо, чому Хвиля і його послідовники, аж до німецького ефрейтора долучно, поборювали цей рух, пропагуючи мало небезпечний недержавний етнографізм із присмаком хуторянської побутовщини й гопакерії.

Шукаючи після революції нового змісту для поняття "Україна", не можна не згадати й про крайнощі. А що народження синтезу неокласиків і ваплітянств було золотим серединою, то гіпертрофовані, здебільшого зросійщені, модерністи-футуристи з одного боку та ідеологи двосічного меча з другого були такими крайніми точками шукання. Зміна старого поняття "Україна" не була банкрутством, бо життя само довело його нездійсненність. Проте ж реакція не виключала переборщення. Абстрагуючись від необарокового й українсько-органічного Антонича, в еміграції і за кордоном радянщини лише "сприймали, локалізували, почасти поглиблювали, почасти сплющували й спрощували ідеї й прямування ваплітянства та неокласицизму, а почасти помножували їх на суто емігрантські настрої льотої злости й розпеченої туги та жаги помсти-настрої психологічно зрозумілі, але ледве чи конечні для загального розвитку української літератури".

МУР відновляє літературний процес, продовжуючи ваплітнянство як синтезу неокласики й хвилювизму. Європейська повновартісна нація має що дати світові. Українська література творить по-українськи /хоч, може, й не про Україну/, бо це не конче потрібне; можна й не про Україну творити по-українськи; вона національна, але рівночасна й світова. Але скоплення світової проблематики має збагачувальне значіння, доки воно суто українське. Об'єктивний, чи скорше імітаційний раціоналізм неокласиків без опертя на власне національне "я" - це форма без змісту.

МУР іде туди, "куди веде нас діалектика літературного процесу. Епігонство етнографізму переборене. Викивцйна животіє - і вона мабуть вічна. Але вона вже не підійметься на ті високості, якими лежить шлях української літератури. Її повзати в ущелинах або плентатись під ногами. Здобувши єнну порцію сала й тютюну, "єнко" може видати в друкарні свої витвери, але даремно думає, що він попав у літературу. Не більше, ніж герой наш оповідання Чехова, що прочитав у газеті своє прізвище, як він нетверезий повертався додому, - потрапив в історію"...

МУР іде "до кдерел українського національного стилю 25 літ тому це гасло було передчасне, бо загрожувало етнографізмом, рецидивом зоресоловейківщини. Не могло спертись на органічно засвоєну літературну форму, не виробило ще нового поняття України. Тепер воно має перше від неокласиків, друге від Івмильового?"

Україна - Європа; українська нація - європейська тим, що українська національно. Літературний розвиток зв'язаний з розвитком нації; тому кристалізація національної психіки викликає кристалізацію українського літературного процесу. Ми бачимо сьогодні або суміжку скептицизму, ненекласичної ясности, містики, демонізму, розхитаности суто української органічності, неврівноважености або ж утечу в мрію, світлу казку Граля, ідеалістичну й уявно-гармонійну неокласику, в сути речі переборену її ж носіями; нарешті знаходимо вперту волю напоєркір усьому і розумово, і емоціонально "перти вперед". І з цього ніби творчого хаосу виросте нова доба. Хто б міг бути її першоджерелом і хто б міг бути прапором цієї нової української поезії? Традиція каже, що Шевченко. Треба лише як слід зрозуміти - який? Шевченка з соловеїками й наріканнями на долю символізували епігони; мало буде і Шевченко "Гамалії" чи "Катерини".

"Це буде Шевченко - автор "Неофітів", "Марії", автор ліричних циклів доби заслання й після заслання; Шевченко, до якого ми починаємо доростати".

У "Неофітах" чи "Марії" Шевченко далекий від раціональної об'єктивности. Спокійний виклад подій йому незнайомий; дохвиляння мінється голос, залежно від самих подій, що їх поет так майстерно зображує.

Гаряча любов до матерів і глибоке співчуття до їх страждань і мук чергуються з ненависними прокльонами на адресу гнобителів і можновладців, на адресу жорстокости й нелюдськості. Вся творчість Шевченка перейнята чуйною суб'єктивністю й інтимністю настрою, емоціями переходеного почуття та закликами скаменуться. Спробуйте розподілити поезми й вірші Шевченка, писані на заслання або пізніше, на звичні жанрові категорії. Знайдіть в його пізніших творах буколіки чи сатири, гимни або оди, що за гієрархією манери ввійшли б до якоїсь жанрової групи. У великих талантів форма механічно підпорядковується змістові і йому адекватна. Яке малі таланти рятують себе самою формальною досконалістю.

Як часто починає Шевченко з ідилічних чи інтимних описів, проливаючи їх раптом вигуками ненависти, гніву, страждань. Відпали всі міжжанрові перегородки, могутне почуття виходить з вузьких рямців формальної симетрії. Найрізноманітніші елементи стилеві, мовні, формальні й сенсорні поєднані в якусь квази хаотичну, насправді величну й геніальну синтетичну картину.

"Неофіти" й "Марія" - це надзвичайно сміливі й цікаві експеримен-

тальні твори; недарма вони викликали стільки непорозумінь, нерозумінь та кривотомачень, що досягли свого апогею в відомих закидах Драгоманова про цинізм і перемішування старини з новиною /нпр. біблії з петербуржщиною/. Ці речі, на його думку, просто брідко читати людині з літературною освітою чи з простим смаком".

Тяжкість сприймання цих речей зрозуміла. Занадто відмінні вони від усього шаблонного й загально-прийнятого. Передусім тут важить їх змістова й стилістична багатоплямовність та величезна глибинність їх національного характеру, хоч тематикою вони інколи й далекі від України.

У "Неофітах" звесь час перехрещується античний сюжет із Шевченковим сучасністю Миколаївської Росії. В свідомості читача за Скитією виходить Сибір, за римськими плебеями-українськими грекосоїї, за римськими галерами й колісницями-українськими байдаками й вози. Так і в стилістиці. Поряд високих слів-янізмів миготять фольклорні форми й вульгаризми. А "Марія" ще складніша. Сюжет про просту покрітку підноситься тут до показу велетенського образу Марії, як основи й початку нового життя, як підстави всієї світобудови. Потрібна була школа стилістичних-експериментів символізму, футуризму, конструктивізму, щоб навчитись розуміти поєднання різномірних уривків. Давши найпростішу побутово-розповідну мову, Шевченко підносить її на небувалу поетичну височину, водночас не втрачаючи українського кольориту. Він досягає цього синтезуванням, поєднанням історично-заповіданих новій українській літературі стилів української традиції-і церковного, і побутово-розповідного, і побутово-розповідного, і пісенно-фольклорного, і старокнижного, і бурлескного, і антично-класичного.

Все зумів геніальний Шевченко не по-лабораторному, а органічно перетопити, з'єднати, поставити на службу виявленню своєї української душі.

І цей Шевченко-володар усіх можливих в українській поезії стилів і рівночасно їх вічний органічний комбінатор і експериментатор, поглиблював і руйнував. Цей уже абсолютно нехуторянський і наскрізь національний Шевченко "Марії, Неофітів", "Подражанія Іезекіїлю", тощо може і мусить стати прапором наступної нешевченківської української поезії доби другого великого випробовання.

Прозаїки не мають такого абсолютного джерела. Тому відкривається Гоголь як джерело української національної прози. З ним пов'язується Осьмачка своєю спонтанно-стихійною й органічно-українською повістю "Старший боярин". Осьмачка, володар стихії синкретичного світла, синтетично пов'язаного зі скепсисом і містикою, - найбільший із сучасних нешевченківців-неоекспресіоністів. Із іраціонально-національної надсутності через пізнання сутності речей впливає синтетичний образ Великої України від Гоголя через катаклізми нашого віку до сучасних днів.

"Повість Осьмачки "Старший Боярин" могла б становити епоху в історії української літератури. Але ледве чи створить вона свою школу в точному значенні слова-нащо вона позараціональна, суб'єктивна, кров'ю постової душі написана. З цього погляду вона радше буде лише поштовхом до шукання української національної прози і до відродження творчого інтересу до Гоголя". Це традиції і періоджерела нашої літератури. Але без неокласичного вишколу українська віршована література залишилася б на провінціальному рівні і сьогоднішньої висоти ніколи б не досягнула. Але ж і залазять лише на рівні досягнень неокласики мало. Сучасна українська література в її кращих представниках стоїть принаймні на одному рівні з неокласиками і досяги їх опанувала.

Тепер українська література доросла до неокласики, і формальний викид не може стати самоціллю. Неокласику починає переборювати і останній неокласик-Клен. У Клена домінує власне романтичне світосприймання. Залізні закони деформували б його. Сьогодні Клен вийшов з тісних рамок "Проклятих років". Величезний поетичний хист переборює абсолют неокласицизму. В "Попелі імперії" форма вже слухняно скоряється

кожному порухові думки й чуття, кожному ходові сюжету і підпорядковувється його талантові.

Поза рамки звичайного виходить найбільший прозаїк сучасних днів Самчук - цей літописець українського суспільства й духового життя, надзвичайного мірида й глибини.

Письменників поділяє Шерех на органістів і європеїстів. Останні це ті, що вибирають джерела до своєї творчості, як і засоби до стилю, в Європі. До європеїстів Шерех зараховує Косача, до органістів - Османчука, в якому добачається лідер неомовченківського антинеокласичного, неоекспресіоністичного періоду української літератури. Обіч нього стоять Барка і Багрянний, найвизначніші представники нового стилю. Охарактеризувавши коротко й надзвичайно влучно майже всіх сучасних/живих письменників / і поетів, Юрій Шерех скінчив свою доповідь закликом до творення нової української літератури.

Увечері того ж дня відбувся авторський виступ поетів і письменників - членів МВР-у. Із прозаїків виступив найуспішніше Самчук, із поетів - Багрянний. Крім них, читали свої твори Барка і Славутич та прозаїки Домонтович і Костецький.

22.XII. відбулась уранці дискусія над рефератом Юрія Шереха. Довні виступи мали Шаян і Багрянний. Академічно-проклямаційну доповідь мав Юрій Косач. Головні думки його доповіді були такі: Україна жила в замкненому колі свого власного "я" і стояла весь час осторонь від великих творчих процесів Європи й Америки. В цьому напрямі бажана зміна. Письменникові забезпечується свободу світогляду і повну свободу творчості. Ми йдемо до нового гуманізму.

Після Косача відчитав доповідь Ігор Костецький. Він підкреслив вагу питання про реалізм у зв'язку з простеженням процесу життя. Дуже незвично, але дуже цікавою була доповідь проф. Шаяна, що висунув тезу ідеї гуманного співжиття людей та проблему України й Європи в світлі психічних переживань. Українці зазнали більшого горя, ніж європейці, тому й розуміють краще ідеї, народжені із страждань. Коректуру поодиноких питань блискуче подав Василь Барка. Короткий і оригінальний виступ його присутні прослухали з великим напруженням.

Промовляли також Домонтович, Подоляк і Самчук. Увечері відбулось читання зразків. Серед них звернули на себе увагу, крім філософської поезії Барки та майстерного прозаїчного уривка Косача, епіграми на членів МВР-у карлсфельдських гостей Гарасевича і Степаненка та віршована апологетика неокласики Юрія Чорного.

В неділю 23.XII. вранці обмірковано статут, до якого проф. Шаян дав деякі поправки, та обрано управу МВР-у й ревізійну комісію. На голову управы обрано Самчука; членами: Домонтовича, Косача, Шереха, Костецького, Багряного й Подоляка, членами ревізійної комісії Порського, Барку, Ореста й Парфанович.

З'їзд закінчився вечором письменників і поетів; серед них треба відмітити Юрія Косача.

Пишучи і говорячи про з'їзд МВР-у, не можна обминути суперлативів. Жоден з'їзд ні раніше, ні тепер не зазнав мабуть стільки труднощів матеріального характеру і рівночасно не чув такої кількості досконалих доповідачів і дискусій. Спокійно, ясно, стримано, без бурнади і зайвих подробиць все присутньо й діловито.

Вірю, що цей з'їзд відіграє не меншу роль, ніж виступи Хвильового й ваплітян.

Др. Юрій Чорний.

*****
НАСТУПНЕ ЧИСЛО НАШОГО ЧАСОПИСУ ПОЯВИТЬСЯ ОДНОЧАСНО; В НЬОМУ БУДЕ ВИШЕНО ІНФОРМАЦІЙНІЙ, ПОЛІТИЧНА І ІНШІ МАТЕРІАЛИ.

Р е д а к ц і я.

*****

В. Барка.

РІЗДВЯНА НІЧ

У невідомім домі, наодинці
сиділи тесля з жінкою /чужинці
в своїм краю, серед злорік/.
Були ж такі неізречено раді,
що і вони у городській громаді,
як інші, проживуть свій вік...
Народили ждали. В золотім безладді -
солома, внесена удень; к ограді,
близь печі туляться ягня.
Зелена зірка світить, аж харіє,
предвісниця терпінь: тобі, Маріє,
терпінь, як матері; і дня
предвісниця, що здавна людство мріє
в огні кризавому, багні... і зріє
для всеочищень, воскресінь
своїх. О, мати змучена, пів ночі
у болях - і слова старі, пророчі
вже справдилися. Як тика тінь,
підвішань, мовчки споглядали очі,
дрібненькі пальці гладила діточі...
і зріє і освятився враз
Йї серця цвіт. Голубила, щасливо
всміхалася до сина. Всюди ж диво:
мов світиться сідий Кавказ,
і яснокрилий хор, матусю-діво,
з-над нього мчить, виспіває, правдиво
сповіває про хату-храм.
Якби в той час та прийняли, запеклі,
закон людяности! Пророки втекли
аж плакали-кричали: вам,
вам сказано, що доведеться в пеклі
горіть за зло! Віконечка безстеклі
стоять у світлі неземнім,
що озаря сім'ю. До немовляти,
дівлячи, щось ніжно прошептати
схилилась жінка - і над ним
притьма заплакала: Йї дано знати,
що сина Йї за щось замучать при Пілаті
хитрецкому. На всій землі
тоді велось: як вомужать діти,
то плач, нечасна, починай скорбіти,
в тривозі ждати ночі злі
і дні. А в небі ніби мало дніти:
то віда звідонька, замість прижити,
на всіх, на всіх стежках земних
до матері веда. І мимо Рами,
звідкільсь дядьки з вишневими ціпками,
що, бачивши провісні сні,
з-за ріки рунки поміж тернями
й ліщиною, - тепер пройшли з дарами...
хотять низький оддати поклін.
Дарунки: ладан, золото і смірну,
загорнуті в тканину двоколірку,
поклали мозчки на оселі
і попрощались. У дорогу віру,

у ніч високу свіжу тихомирну
тихенько подались діда.
Як, якби ж то тихомирну. -Люту!
Несамовиту! Іродову! Кляту!
О, Господи, скоріє прийди,
спаси маленького, бо міддя куту
смерть руку підняла на темну хату.
Нічого! Пройдуть і дощі,
і холод мертвий і лиха година, -
в людині Божого побачать сина.
К тобі ж воззвах во дні й ночі:
від холоду, огню, хвороби - нині
маляток сохрани на Україні!

Юрій Чорний

Б У Д Д А

Маленький Будда є у мене,
Пузатий символ древніх літ.
На Щедрий День його свячений
Привів Бутан на жовтий світ.

І зразу зір його понурий
Сяє відблиск давніх днів
Про чар чудної Брампутри
І внось засніжених верхів.

Він завше спить, годин не лічить,
Німий, мов ідол забуття.
І лиш на косому обличчі
Застигла насмішка з Христа.

І бачить знов, як в ріднім краї
В таємний храм його рідні
З осель докідля Гімалаї
Індуси сходяться сумні.

І на Різдво, коли ялиця
Вдягає звичний маскарад,
Чого предивна вечорниця
Заносить в Індію назад

І так, як ми навкруг ялини
Плекаємо поганський міт,
Санскритські таїнства брамінів
Буддійський бонза муркотить.

*
*****

100 - ЛІТТЯ ШЕВЧЕНКОВОГО "ЗАПОВІТУ"

25-го грудня ст.ст., 1845 року на перший день Різдва Т.Г. Шевченко написав один з найсильніших і наймогутніших своїх творів - славетний "Заповіт". Шевченко був тоді в Переяславі, лежав у ліжку тяжко хворий. Несамохіть з'являлися думки про можливість передчасної смерті, і молодий 31-літній поет пише вірш "Як умру, то поховайте". В ньому він залишив своїм землякам заповіт на випадок смерті. Три бажання висловив тут поет: бажання бути похованим на Рідній Землі, заклик до збройної боротьби за Волю України і бажання, щоб у визволеній Україні, "В сім"ї вольній, новій" згадали земляки свого поета " незлим, тихим словом". У першій частині "Заповіту" висловлює поет свою непереможну палку любов до Батьківщини. Лишай доля рано погнала Шевченка на чужину: Вільна, Варшава, похмурий Петербург - це той тяжкий шлях на Московщину, що про нього згадує поет у своїй поемі "Катерина".

Після довгої розлуки з Рідним Краєм Шевченко ж 1843 р., а потім 1844. й 1845 р.р. одвідує Україну. І ці "три літа" були періодом найвищого піднесення поетичного генія, періодом, коли Шевченко створив найкращі перлини української поезії; серед них "Заповіт" займає одно з перших місць. Не тільки в "Заповіті", а й у багатьох інших поезіях Шевченко не раз висловлював свою глибоку тугу за Рідним Краєм і свою мрію хоч умерти на своїй землі.

"Холоде серце, як згадаю,
Що не в Україні поховать,
Що не в Україні буду жить!..

Випивши до дна гірку чашу мученицького життя, помер поет на чужині. Але перше бажання поета, висловлене в його "Заповіті", земляки з честю виконали. З далекого Петербургу перевезли тлінні останки Великого Кобзаря й поховали, згідно з його побажанням, на Україні мліяй на високій Кам'явській горі, звідки вядно і "Дніпро і кручі", звідки дуть, як реве ревучий".

У другій частині "Заповіту" Шевченко показав своєму народові єдино правильний шлях до визволення—шлях збройної боротьби за Волю, шлях, до неминуче мусить привести народ до перемоги, до збудування своєї держави. Пророкування неминучості народньої революції проти самодержавної Росії, заклики до повстання проти гнобителів народу знаходимо і в багатьох інших поезіях Шевченка:

... а щоб збудить
Хренну волю, треба миром,
Громадою обух статить
Та добре вигострить сокиру,
Та й заходяться вже будить...

У третій частині "Заповіту" Шевченко висловив свою непереможну віру в щасливе майбутнє свого народу, який повстане проти тиранів, здобуде волю і на визволеній рідній землі збудує "нову вільну сім'ю".

Безсмертна поезія Великого Співця-Пророка і Поета-борця, до своєї гнівне й чалке слово поставить на сторожі інтересів і прав поневоленого українського народу, розбудила поневолений народ від сну і вивела його на шлях відродження, оновлення. В чорні часи російської царської реакції, коли на всіх "язьках усе мовчало", коли українське слово було під суворою забороною, в дні Шевченкових роковин у вузькому колі національно-свідомих українських родин з великим піднесенням лунав спів незабутнього "Заповіту" і насліджував нашу молодь новою енергією, завзяттям, поривом до діла, до чину! В ясні, світлі, радісні часи Великого Національного Відродження-незабутнього 1917 року— в кожнім місті, в кожнім селі, в кожнім куторі нашої України лунав могутній, урочистий спів безсмертного "Заповіту". Співав його на повні груди багатоміліонний відроджений народ! "Заповіт" став національним гимном українського народу! В ньому бо висловлені не тільки бажання геніяльного поета, в ньому висловлені прагнення всього нашого народу, всієї нашої багатостраждальної Матері-України!

Могутній, урочистий "Заповіт" Великого Кобзаря с т о д і т у к о лунає на Україні, насліджує не одне покоління борців за Волю України новою силою й енергією, гартує незламну волю й завзяття кращих синів свого народу, будить присланих віковою тяжкою неволею, кличе всіх синів України до активної боротьби за здійснення одвічних мрій нашого народу, до боротьби за "нову вільну сім'ю", за Волю України:

"Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І врагом злов кров"
Волю окропіте!"

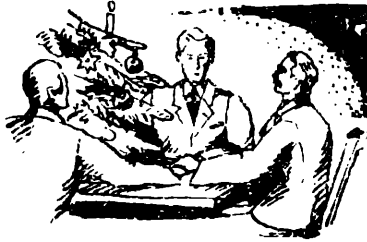
П.О.

*****
ДО ХВ. РЕДАКЦІЙ ІНШИХ ЧАСОПИСІВ.

При передруковуванні статей та іншого матеріалу з нашого часопису, просямо подавати джерело та, по змозі, надсилати нам числа часопису з передруками.

Редакція часопису "Н а ш е Ж и т т я "

*****

СИНИ ОДНІЄЇ МАТЕРІ

/Казка/

Було їх, Братів, кілька. Усі росли, кучеряві, дужі. Одні залюблені в слово, інші - в чин, а треті вклонялися різним богам, залежно від нагоди: білим, червоним, біло-червоним, червоно-білим. То сходові, то заходові, то півночі, то півдні.

Усі вони - Сини однієї Матері були. І вона-Мати-любила своїх Синів, найдужче тоді, коли вони говорили про неї.

Та діла й слова Синів її - цих Братів - були різні. Різними шляхами пішли від Неї в світ - ті в науку, ті на службу до чужих, а ті - задля вигоди. Найменший залишився при Матері. Від усіх очайдушній!

І жили Брати, Сини Великої Матері, в незгоді. Збудували човни й попливали широкими, чужими ріками, шухавчи чорного моря. Моря, що таке дороге й близьке їхній Матері.

Прейшла буря. Громова. Злива.

Порозбивалися човни Братів, постопилися, а вони, добившись берегу, о диво, зустрілися всі разом на великому, густо заселеному острові.

Зустрілися, глянули собі в вічі й запалали один до одного ненавистю.

- Ти хочеш до Матері - кричали одні - а Вона тебе не прийме, бо ти-пустослов!

- Ти хочеш до Матері - гукали другі - а Вона не прийме тебе, бо твої діла запламовані юнацьким безумством!

- Ти хочеш до Матері - репетували треті - а Вона не прийме тебе, бо ти загубив ідею.

Вхопились за чуби, рідні Брати, Сини Матері однієї. Матері, що знову терпіла біль. Матері, якій на підмогу пішов лиш найменший Син, син-герой, син-лісовик, що загартованим залізним раменем обороняв її від люті й ненависті.

Відчули Брати на острові крик зневаженої Матері. Вслухалися в її голос, що линув до них із-за гір, із-за рік-на буйних хвилях розлюченого Вітру. Вслухалися в її голос, та не розуміли його. І знову зчепилися в борні, в ненависті, сварячись.

- Ти-молодик! Те, що ти визнавав, несло Матері смерть...

- Ти-старий! Те, що проповідував, завело Матір у неволю!..

- Ти безсоромний, бо тільки думав про себе!..

І кричали в лице один одному, вголос на весь світ-кожний зокрема:

- Тільки я! Тільки мене хоче наша Мати!

Їхні голоси зливалися в дисгармонійний вереск, що підхоплений вітром, покладений на білі хмарки, летів ген, далеко-до Матері.

А Мати - слухала. Питала найменшого Сина:

- Що скоїлося з Братами твоїми, моїми Синами?

Усміхався Син найменший, син-герой, лісовик. Кивав кучерявою головою, зникнував:

- Не смутися - Мати! Усі вони нерозумні! Коли придуть до Тебе, прийми їх, Синів блудних, під свій покрив, а я їм подам свою руку. Тоді станемо спільно боронити Тебе.

-Алеж бо вони сваряться - жалілася Мати - вони ненавидять один одного!

- Нехай! Це тому, що не можуть вдихнути наного свіжого Повітря, що над їх головами немає наного прекрасного блакитного Неба, що золоте Сонце їх не огріває. Вони оп'яніли Словом і знемоглися чужиною. Ти їх прийми, та не слухай їхніх слів. Бо вони згубили - суть! Ядро! Ядро-єдиної правди на світі! Єдину істину, що Братам треба

спільно трудитися, одноставно ставати, разом іти - до нас! До Тебе - М а т е р, і до мене. Тобі й мені на допомогу.

Дурклася Мати. Стояв на сторожі Найменший. Згоряло решта Братів, - здавалося б, розумних, учених, досвідчених - у чварах.

*

* *

Дивились мешканці острова на них, кивали головами й підсміхалися: "Хіба ж мали вони колинебудь Матір?"

*

* *

Укрився острів пухом, срібною периною. Забіліли згарища й руїни Миром і Спокоєм. Святі Янголи зішли на острів, блискучі цяцьки принесли, різнокольорові ялинки.

Принесли Ялинку й Братам. Очаровані красою Містерії Великої Ночі сділи Брати при Ялинці, вдивлялися в цяцьки на ніг, у скляні кулі, в іграшки, в золоті свічі. Мовчали. Думали.

Про що?

Про те, що в Матері немає Ялинки?

А може, про те, що не час на чвари?

А може про те, що слід їм різними шляхами, але одноставно прямувати до одного?

Невідомо!

Мовчали. Думали.

Думали і згадували: Матір та найменшого Брата.

Ор. І к а р е н к о.

*****

З НОВИЦ НАУКИ Й ТЕХНІКИ

АТОМОВИЙ МОТОР

Побачивши грізне діяння атомової бомби, не сміємо дивуватись, коли люди собі уявляють атомову енергію, як серію величезних вибухів. Але атомова енергія для промислових цілей буде діяти зовсім інакше. Це будуть атомічні вибухи, зовсім не великі, і ними можна буде так само легко керувати, як і мотором автомобіля. Атомічні вибухи не будуть безпосередньо надавати руху машинам, То буде тепло, що виникне в наслідок вибуху. Але кількість його така, що її не можуть дати інші джерела енергії. Тепло дасть перегріту пару й перегріті газу, де їх можна буде запрягти до звичайних турбін чи машин.

Атомову машину на електричній буде надавати руху генераторам і вироблятиме струм, що йтиме кабелями й дротами, як і дотепер. Різниця буде тільки та, що кілограм атомової матерії, **перетворений** на енергію, дасть 25 мільярдів кіловатгодин, тоді як ця сама кількість вугілля дає 8,5 кіловатгодин.

Атомовий мотор уже існує. Це проста споруда порівняно з тим, що наукова фантазія може передбачати. Але цей мотор уже діє й виробляє атомічний матеріал для атомової бомби. Називається він "батерія". Розкажемо приблизно, як вона працює.

Багато вже писалось про уран. Це найвищий з 92 елементів, що є в природі. Є кілька різних гатунків урану; але ті, що нас цікавлять, називаються уран 238 і уран 235. Перший гатунок можна назвати звичайним ураном, бо в природі його знаходимо в більшій кількості. Але з ним змішаний уран 235, а саме, 1 частина на 140 частин звичайного урану.

Це уран 235; в ньому відбувається розпад атомів. Коли незначна частина, що зветься нейтрон, пройде до атому урану 235, вона викли-

кає його нестійкість і розпад на дві частини. При тім виникає величезна кількість енергії і два або й більше нейтронів.

Якщо ці нейтрони рухаються не надто швидко, поглинуться іншими атомами урану 235 і розкладуть їх - і це йде далі в геометричній пропорції, - то це зветься "ланцюгова реакція".

Якщо взяти разом достатню кількість урану 235, матимемо бомбу, бо всі атоми швидко взаємно розпадатимуться. Але якщо уран 235 лишемо змішаним з ураном 238, він реагуватиме помірно.

Учені знайшли спосіб, як деякі з виділених нейтронів можна сполучити з атомами урану 238. Частина атомів міняється в новий штучний первень 93, що його в природі немає. Це т.зв. плутоній. Плутоній так само легко розпадається, як і уран 235. Для атомової бомби він ще придатніший.

Щоб добути плутоній, обкладають звичайний природний уран з малим відсотком урану 235 вугликовими атомами, від яких нейтрони відбиваються. Розміщення прутів урану за певною системою спричиняється до того, що швидкі нейтрони відбиваються вугликовими атомами, як кулі в більярді, поки швидкість їхнього руху достатньо зменшиться, і вони ввійдуть назад до прутів, де їх поглинуть атоми урану 235 або 238.

Ці дії виробляють у прутах тепло. При добуванні плутонію їх треба тривало охолоджувати. Уран схильний до корозії, а тому пруті покриваються тонким шаром алюмінію. Крім того, їх вкладають до коробки, через яку протікає холодна вода.

Прути нагрівають воду подібно до того як, напр., електричні опри-вачі. За хвилину вода нагрівається до точки кипіння. Цей прилад примітивний, і має багато хиб.

Напр., алюміній, що вживається як охоронний шар проти корозії, водночас править за матеріал для охолодника, а він для цього не дуже відповідний, бо він і сам піддається корозії, а крім того не витримує високого тепла, що буває в цім приладі.

Найбільша вартість його в тому, що він допомагає нейтронам проходити до стін охолодника. Замість алюмінію можна було б ужити берилію, він твердий, не піддається корозії й витримує злише тепло, ніж алюміній. Берилій, правда, вживається як домішка до твердих металевих стовпів, але берилієвої бляхи ще не виготовлено.

Потрібний відповідний матеріал - хемія й металургія мусять тут розв'язати велике завдання. Фізики вже потім дізнаються, як прискорити розклад атомів у прутах: додадуть до прутів більшу кількість урану 235 /ах 25%/ замість малої кількості в природньому урані /0,7%/. Так можна буде добути фантастичну кількість тепла, високий тиск перегрітої пари або високий тиск газів для газових турбін.

Можна буде запобігти "отруєнню", що спричиняє перешкоду роботи сьогоднішніх атомових батарей. "Отруєнням" звать поступове нагромадження первнів, що утворюється розпадом урану. Це первні радіоактивні, подібні до радію, але тривалість їхньої радіоактивності дуже коротка. Ці первні "отрують" батарею і скорочують період його дії до одного року. Якби можна було збільшити утворення нейтронів, можна б ці первні розбити й знищити так, як ніби піч, що перепалила свій власний дим.

За ідеальних умов створився б атомовий мотор, що сам "спускався б" і давав би стільки тепла й пари, скільки було б треба. Цей мотор рухався б багато років, міг би сам "розмножуватись" і "родити" нові атомові мотори. Це був би наслідок заміни плутонію ураном 235. Крім того уран 235 може творитись самовільним розпадом плутонію. Отож можна плутоній уживати також для творення нових батарей. Атомовий мотор - це машина, що виробляє більше палива, ніж сама може зжити.

Як це зробити? Дуже просто. Метал кадмій абсорбує нейтрони. Щоб припинити працю атомової батареї, досить засунути кадмієві тички до батареї. Кадмій абсорбує достатню кількість нейтронів, щоб припинити атомічний процес. Якщо кадмій вибрати, батарея знову почне працювати.

Всувати і всувати тички можна б автоматично термостатом /приладом для регулювання сталого тепла/.

Сьогоднішні атомові батареї великі й непрактичні. Їх треба містити за великими "валами", що абсорбують шкідливі для людського здоров'я нейтрони.

Але батареї можна зменшити. Якби для них ужити важкої води /що має деутеріум, важкий волень/, вони стали б достатньо малими, щоб їх можна було використовувати в електричних та льокомотивах. Але вони всеж і тоді не були б достатньо малі, щоб можна було ними надавати руху автомобілям чи літакам.

Перед нами великі проблеми. Тут співпрацюватимуть хеміки й технологи, тоді як фізики будуть продовжувати дальші дослідження атомів, особливо первнів легких - водню, гелію - де можливе звільнення ще більших енергій.

/ІК/

*****

З КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ СВІТУ

РІЗНИЦЯ МІЖ АМЕРИКАНСЬКОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЮ ДУХОВІСТЮ

Питання основної різниці між американською та європейською духовістю цікаве й гостро актуальне. Через це варто спинитися над думками графа Ріхарда Н. Кудергоф-Калерджі, що їх він на цю тему висловив в одному з часописів.

Різниця обох духовостей, що довела до своєрідної прірви між Європою й Америкою, каже Ріхард, насамперед у тому, що американців характеризує оптимізм, а європейців песимізм. В наслідок цієї різниці духовостей європейці почали називати американців наївними, а американці європейців-циніками. Кожна з тих сторін впевнена, що вона визнає ідеалізм найвищого ступня.

В Америці малі діти, навіть найбагатших батьків, граються безжурно на вулицях, молодь вільно й весело бавиться, молоді дівчата пізно вночі без ніякої опіки повертаються з забав. Все це для європейців не зрозуміле. Вони обвинувачують американців у тому, що ті менше, ніж європейці люблять дітей і не опікуються ними, як слід. Американці відповідають, що вони оптимістично дивляться на світ та що все буде якнайкраще.

Оця віра в "геппі енд"- "шасливе закінчення", що його так часто бачимо в американських фільмах, стала підсвідомим "віру" американців.

Більшість європейців дивуються, що в Америці панує у всьому марнотратність. Харчові продукти та інші речі викидається там на вулицю, що в Європі вважають за великий соціальний гріх. Європейці навчилися змалку заощаджувати, і навіть найменші дрібнички збирати, щоб у біді й потребі ними користуватися. Джерело тієї господарської ощадності й "далекозорості" й є в песимізмі. Американці думають навпаки. Американська звичка марнотратності-це вияв їхнього оптимізму, який каже вірити, що викинене через вікно, без сумніву, повернеться знову, може, і в іншій формі, -дверима.

Європеець, зустрівши чужинця, виявляє недовір'я, що поволі зникає, коли він переконається, що цьому чужинцеві можна довіряти. Американець-навпаки. Він ставиться до кожного з довірям, і дійсно тоді міняє свою думку про чужинця, коли виявиться, що він не гідний цього довір'я. Щоб знайти в Європі добру посаду, треба мати низку рекомендацій і свідочств. В Америці працедавець цього не потребує. Він радо дає новачкові виявити свою вмінність.

Політичне й торговельне життя в Америці просякнуте оптимізмом.

Врешті став демократом.

Бо було модно й - корисно. Гумові кості знову стали йому в пригоді.

Та прийшли інші часи. Стався на чолі більшого підприємства - вирішив стати диктатором. Всемогутнім.

І слухали його. Дивувалися.

- До дідька з демократією - гримав Микита Микитенко. Геть з плутократією. Хай живе єдиновладство й диктатура.

Прийшли знову інші часи. Чорти взяли диктатуру, і знову гумові кості стали йому в пригоді. Він став - гумовим демократичним диктатором чи там диктатором демократичної гуми, чи пак диктаторської гуми демократії. Збирав людей, переконував, гіпнотизував, голосував.

- Геть з диктаторами - кричав - хай живе демократія!

І слухали Микиту Микитенка, корчили йому, хвалили й дивувалися.

Та якось на засіданні хтось знезацька крикнув: "Геть з гумою!"

Остовпів Микита Микитенко. Виголосив зрівноважену промову, пробував гіпнотизувати, хотів провести голосування, і провів:

99% - проти гуми

1% - за гумою /цебто сам Микитенко/

І нов сумний опустілими вулицями й кивав головою.

- Демократія?! Безглуздя!

Диктатури нам треба! Не зміють голосувати!

І знову став диктатором, але вже тільки в себе дома. Диктатором над власними дітьми, бо з дружиною не дав ради. Там вона демократичним способом стала диктатором над ним. Переголосувала кочергом.

Посумнів Микита Микитенко. Роздумував довго, довго й вирішив:

- Гума! Гума моя неастя!

І пішов просвітитися, а що настає ман, знайшов цю на дорозі - гуму до жування.

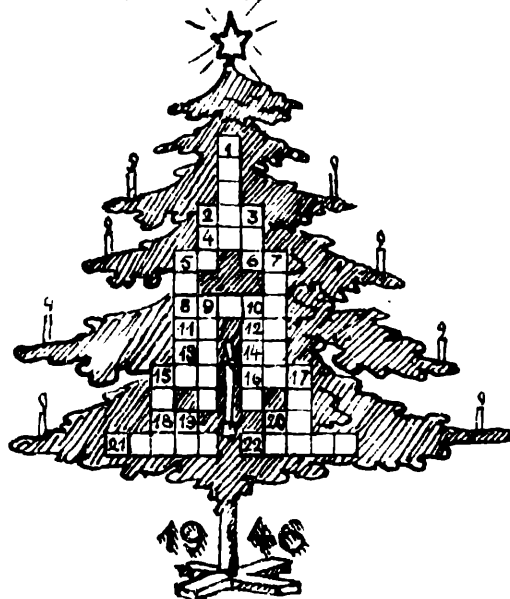
Взяв її в рот, жував поводи, смакував і - вирішив:

- немає краше, як гума!

Еге ж, г у м а! Вона пружна, гнучка й спочатку - чути солодке!

*****

ч. 1. Хрестиківка.

Пояснення. Поземо: 2/ Збряддя зору /множина/. 4/ Інакше "гостинець", "дарунок". 5/ Єгипетський стародавній бог. 6/ Інакше "пекло". 8/ Сіле вночі на небі. 11/ Скорочено "доктор". 12/ Ожлик. 13/ Займенник. 14/ Шелестівки однієї пори року. 15/ Ріка на Україні. 16/ Виконує смертні присуди. 18/ Нота. 20/ Міра поверхні. 21/ Частина чоловічого одягу. 22/ Міс-

течко в Галичині.

Доземо: 1/ Притока Дністра. 2/ Рід поезії. 3/ Здрібніле жіноче ім'я. 5/ Велике рідне свято. 7/ Грошева одиниця в Греції. 9/ Жіноче ім'я. 10/ Оповідать дітям. 15/ Рід полотна. 17/ Фігура в шахах. 19/ Ріка в Азії. 20/ Буква /фонет. - читай навпаки/.

ч.2. Шарада.

/Склала Іванна Савицька/

... Із яких літ остались мрії...
Оті нездійснені надії
Дитячих снів...

Ма спогадів шукати - що гаяють,
Святочні хвили знов розсіють
Примерклі блиски сірих днів...
Свята вечеря - скатерть біла...
Враз коло батька - мати сіла...
Потім бабуня і сестра.
... Гарячий борщ, часник до парн...
В бабуні впали окуляри,
Як на столі з'явилось два.
Ах дзвоник тут ... мене тримають,
Мершій побігти не пускають,
Мовляв... це Ангел в хаті с...

А РАЗ промуся - Боже милькі !!!
Молю, благаю, що є сили:
Пустить! бо ЦІЛІСТЬ він несе...
По хвилі /чи ж забути змога?../
На пальцях - тихо -осторога -
Підхожу я до тих чічок ...
... Баньки - цукерки і горішки...
/Хоч ползати всього трішки /
А там - не й море зірочок...
РАЗ - ТРИ це радість - той лии знає,
Хто це з дитинства пам'ятає,
Хто не забув дитячих снів...
У кого це остались мрії -
Оті нездійснені надії -
Останні блиски сірих днів...

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК З 22-го ЧИСЛА

- ч.7. Ребус. "Громада - великий чоловік!"
- ч.8. Шарада. Грудень.
- ч.9. МАТЕМАТИЧНИЙ КВАДРАТ

6	1	8	=15
7	5	3	=15
2	9	4	=15
15 15 15			=15

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ
*****

- ВП. Кріпалький Остап. Розгадка математичного квадрату добра. Чому не розгадуєте інших загадок?
- ВП. О.К. Ребус рисунково слабенький. Пробуйте укладати інші загадки, не рисункові, може, щось умістимо.
- ВП. М. Лихо. Розгадка ребуса добра. Загадку "Хто це є?" використавмо. Надсилайте нові речі.
- ВП. І. Савицька. Дякуємо за поради. Одну містимо - другу линаємо надалі.

ШУКАЄМО РУЧНИХ ДРУКАРСЬКИХ СКЛАДАЧІВ НА ПОСТІЙНУ ПРАЦЮ

Редакція часопну "Наше Життя".

* ЗМІСТ: * "Ой, ВИДИТЬ БОГ" - коляда; ПРИВІТИ: "ХРИСТОС РОДІАТЬСЯ" - П. Котович; "І НА ЗЕМЛІ МІР" - О.П.; "ЧУВАЄ МАМА" - Ганна Чернів; "В РІЗДВЯНУ НІЧ" - О. Буряківець; "ХРИСТІАНСТВО" - П.Ф.; "ЗІВА МУР-У" - др. Ю.Черний; "РІЗДВЯНА НІЧ" - В.Барка; "БУДДА" - Ю.Черний; "100-ліття ШЕВЧЕНКОВОГО "Зеловіту" - П.О.; "СИНН ОДНІВІ МАТЕРІ" - Ор. Ікаренко; "АТОМОВИЙ МОТОР" - /І.К./; "РІЗНИЦЯ МІЖ АМЕРИКАНСЬКОЮ ТА ВІСЦІАНСЬКОЮ ДУХОВІСТЮ" - В.Лод; КУТОК РОЗВАГИ, - РОЗШУКИ.

Р О З М К И

*****

1. **НАЛИВАЙКО** Олександр
Зальцбург, Тенлайтентрас, Табір Лехенфельд 21.   шукає **НАЛИВАЙКА** Євгена /1925 р./
був у шкоталі в Цітаві./
- 2/ **СЕРДИК** Ілля   -"-
Офенбах 292, Піонер-лягер, Франкфурт н/М.   дружинку **СЕРДИК** Ганну /1906 р./
/була в Каліні/
- 3/ **СЬОРБАТ** Андрій   -"-
Офенбах, 292, Піонер-лягер, Франкфурт н/М.   **СЬОРБАТА** Данила /1901 р./
- 4/ **ЧАГОВИЦЬ** Олександр   -"-
Офенбах, 292, Піонер-лягер, Франкфурт н/М.   Родину та знайомих.
- 5/ **ПАНАМАРЕНКО** Данило   -"-
Офенбах, 292, Піонер-лягер Франкфурт н/М.   родину та знайомих.
- 6/ **ЗАДОЯНА** Ніна   -"-
Лягер, Лехенфельд 21, Тенлайтентрас Зальцбург, Укр. Ком.   **ПЕЧЕНОГО** Миколу, Павла, О. Федора **КЛИМЕНКА**, **КРУТКО** Марію, о. Всеволода **ЛОСИХОВИЧА**, о. Артема **СОШИЦЬКУ**, протоєрея **Б. ОКОВНОГО** Івана, о. Миколу Лук"янова.
- 7/ **КОШУК** Андрій   -"-
/К.О. Відділ Табору в Аугсбурзі/   **КОШУКА** Степана та Павла, **РОЖАНСЬКУ** Надію.
- 8/ **КАЧАН** Петро   -"-
Зальцбург, табір ч, 1, бл. 5/4.   сина Андрія **КАЧАНА**, **МАЛОКОГО** Семена, **БОРИСЕНКА** Максимі і **МАКАШОВА** Миколу.
- 9/ **РІЗНИЧОК** Антін   -"-
Аугсбург, Сомме-казерне, бл. 3 /83/   брата Івана /був у Любеку/.
- 10/ **МАРКІВ** Марія   -"-
Мюнхен -Карлсфельд, Укр. Табір, бл. 17 /II.   доньку Віру **МАРКІВ** / нар. 1922 р./ з Тернополя /була в Бавцені/.
- 11/ **ВИСОЦЬКИЙ** Микола   -"-
Левхдорф, 23, кр. Кавфбойрен   **ВИСОЦЬКИЙ** Михайла та Настю.
- 12/ **ПАСЛАВСЬКА** Текля   -"-
Левхдорф 23, кр. Кавфбойрен   доньку Ольгу **ПАСЛАВСЬКУ**.
- 13/ **ДУМАНЧУК** Косма   -"-
Фоссен, табір, бл. 6/64.   чоловіка Олексу та брата Олексу.
- 14/ **СМАЛЬ** Наталія   -"-
Фоссен табір, бл. 6/83.   брата Сильвестра **СМАЛЯ**.
- 15/ **СМАЛЬ** Текля   -"-
Аугсбург, Сомме-казерне, бл. 11/3.   доньку Софію **СМАЛЬ**.
- 16/ **МАТУСЯК** Йосип   -"-
Аугсбург, Сомме-каз. , бл. 2/км. 53.   батька Івана **МАТУСЯКА** /був у Крессмонстері, лягер 78, Кірхдорф/.
- 17/ **КАРТАШОВ -ЛИСИНО**   -"-
Ашафенбург, табір УНРРА.   дружинку **КАРТАШОВУ-ЛИСИНО** Таїсу.
- 18/ **ЗАЛУЦЬКИЙ** Василь   -"-
Аугсбург, Сомме-казерне, Табір.   сина **ЗАЛУЦЬКОГО** Вітольда /був у Гарці/.

Хто знає про місце його перебування, прохання -- яскраво повідомити батьків на зазначену адресу.